

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління
Кафедра управління



ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

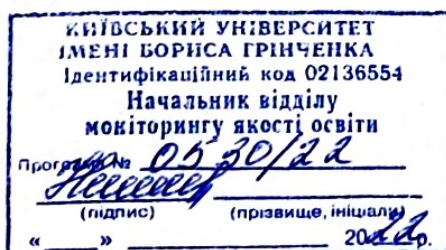
09 2022р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 6 ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ
ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ**

для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

спеціальності 073 Менеджмент
освітнього рівня другий / магістерський
освітньо-професійної програми 073.00.03 Управління закладом освіти
(за рівнями)



Київ – 2022

Розробники:

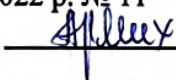
Горбачов Сергій Іванович, старший викладач кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Горбачов Сергій Іванович, старший викладач кафедри управління Факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

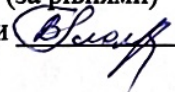
Робочу програму розглянуто і погоджено на засіданні
кафедри управління

Протокол від 01.09.2022 р. № 11

Завідувачка кафедри  Алла МИХАЦЬКА

Робочу програму погоджено
з гарантом освітньо-професійної програми

073.00.03 Управління закладом освіти (за рівнями)

Гарант освітньо-професійної програми  Валентина ГЛАДКОВА
01.09.2022 р.

Робочу програму перевірено

Заступник декана з науково-методичної
та навчальної роботи

02.09.2022 р.

 Оксана КАЗАК

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____
на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол № ____

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ	6
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО ПРАВА.....	8
Тема 1.1. Освітнє законодавство України. Учасники освітнього процесу.....	8
Тема 1.2. Види відповідальності за порушення прав у сфері освіти. Інститут освітнього омбудсмена	8
Тема 1.3. Дії керівника закладу освіти для дотримання прав учасників освітнього процесу. Порядок подання звернень та реагування на них	8
Змістовий модуль 2. ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	8
Тема 2.1. Право на життя і здоров'я.....	8
Тема 2.2. Право на недискримінаційний підхід щодо здобуття освіти.	8
Тема 2.3. Право на захист від булінгу.....	9
Змістовий модуль 3. ПРАВА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	9
Тема 3.1. Умови та оплата праці педагогічних працівників. Доплати і надбавки.....	9
Тема 3.2. Право на академічну автономію. Право на вільний вибір освітніх програм, форм підвищення кваліфікації та перепідготовки. Академічна доброчесність	9
Тема 3.3. Право на справедливе та об'єктивне оцінювання професійної діяльності. Атестація і сертифікація.	9
Змістовий модуль 4. ПРАВА БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	9
Тема 4.1. Права батьків щодо зарахування, переведення, відрахування учнів.....	9
Тема 4.2. Права батьків на отримання інформації про діяльність закладу освіти.....	9
Тема 4.3. Колізії освітнього та сімейного права. Дії закладу освіти в умовах конфлікту між батьками здобувача освіти.....	10
6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	10
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	10
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання	10
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	11
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	12
6.5.. Шкала відповідності оцінок	12
7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ».....	13
8. ДЖЕРЕЛА	14
8.1. Нормативно-правові акти	14
8.2. Рекомендації, роз'яснення	18
8.3. Аналітика, дослідження	21
8.4. Публікації в медіа.....	24
8.5. Навчальні матеріали та курси.....	24

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни		обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів / годин		4 / 120
Курс		6
Семестр		11
Кількість змістових модулів з розподілом:		4
Обсяг кредитів		4
Обсяг годин, в тому числі:		120
Аудиторні		16
Модульний контроль		8
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		96
Форма семестрового контролю		залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Правові аспекти управління закладом освіти» є формування професійних компетенцій сучасного керівника закладу освіти для забезпечення дотримання прав учасників освітнього процесу у закладі освіти.

Завданнями вивчення дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту освіти або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій, а також характеризуються невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 7 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ЗК(У) 8 – Здатність реалізувати свої права і обов'язки при виконанні професійної (управлінської) діяльності, в тому числі в умовах воєнного стану.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 1 – Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, сучасні практики управління закладами освіти, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
	СК 10 – Здатність до управління організацією (закладом освіти) та її розвитком
	СК(У) 12 – Здатність до створення універсального освітнього середовища і, зокрема, для забезпечення рівного доступу до освіти осіб з особливими освітніми потребами.
	СК(У) 13 – Здатність до забезпечення державно-громадського управління у сфері освіти з метою задоволення суспільних інтересів громадян.
	СК(У) 14 – Здатність здійснювати професійну діяльність, в т.ч. в умовах воєнного стану в умовах воєнного стану.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни «Правові аспекти управління закладом освіти» надані в нижченаведеній таблиці.

<i>RH-1</i> – Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний та аналітичний інструментарій для управління у непередбачуваних умовах
<i>RH-2</i> – Ідентифікувати проблеми в організації (закладі освіти) та обґрунтовувати методи їх вирішення
<i>RH-5</i> – Планувати діяльність організації (закладу освіти) в стратегічному і тактичному розрізах
<i>RH(Y)15</i> – Створювати універсальне освітнє середовище, зокрема, й інклюзивне освітнє середовище.
<i>RH(Y)16</i> – Забезпечувати державно-громадське управління у сфері освіти та співпрацю з громадами.
<i>RH(Y)17</i> – Знати права та обов'язки учасників освітнього процесу та шляхи їх врегулювання й використання у професійній діяльності.
<i>RH(Y)18</i> – Забезпечувати діяльність організації (закладу освіти), в тому числі в умовах воєнного стану.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин заочна форма						
	Усього	у тому числі					
		л	сем	пр	лаб	м.к.	с.р.
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО ПРАВА							
Тема 1.1. Освітнє законодавство України. Учасники освітнього процесу	9	0,5	-	-	-	0,5	8
Тема 1.2. Види відповідальності за порушення прав у сфері освіти. Інститут освітнього омбудсмена	9	0,5	-	-	-	0,5	8
Тема 1.3. Дії керівника закладу освіти для дотримання прав учасників освітнього процесу. Порядок подання звернень та реагування на них	12	1	1	1	-	1	8
Усього за змістовим модулем 1:	30	2	1	1	0	2	24
Змістовий модуль 2. ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ							
Тема 2.1. Право на життя і здоров'я	9,5	0,5	-	0,5	-	0,5	8
Тема 2.2. Право на недискримінаційний підхід щодо здобуття освіти	9,5	0,5	0,5	-	-	0,5	8
Тема 2.3. Право на захист від булінгу	11	1	-	1	-	1	8
Усього за змістовим модулем 2:	30	2	0,5	1,5	-	2	24
Змістовий модуль 3. ПРАВА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ							
Тема 3.1. Умови та оплата праці педагогічних працівників. Доплати і надбавки	9,5	0,5	0,5	-	-	0,5	8
Тема 3.2. Право на академічну автономію. Право на вільний вибір освітніх програм, форм підвищення кваліфікації та перепідготовки. Академічна доброчесність	10	0,5	-	0,5	-	1	8
Тема 3.3. Право на справедливе та об'єктивне оцінювання професійної діяльності. Атестація і сертифікація.	10,5	1	1	-	-	0,5	8
Усього за змістовим модулем 3:	30	2	1,5	0,5	-	2	24
Змістовий модуль 4. ПРАВА БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ							
Тема 4.1. Права батьків щодо зарахування, переведення, відрахування учнів	10,5	1	1	-	-	0,5	8
Тема 4.2. Права батьків на отримання інформації про діяльність закладу освіти	10,5	0,5	-	1	-	1	8
Тема 4.3. Колізії освітнього та сімейного права. Дії закладу освіти в умовах конфлікту між батьками здобувача освіти	9	0,5	-	-	-	0,5	8
Усього за змістовим модулем 4:	30	2	1	1	-	2	24
Контрольне випробування – залік							
Усього годин	120	8	4	4	-	8	96

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО ПРАВА

Тема 1.1. Освітнє законодавство України. Учасники освітнього процесу.

Лекція (0,5 год.)

Вступ. Система освітнього законодавства України. Рамковий Закон України “Про освіту” та спеціальні закони. Нормативне забезпечення освітнього процесу. Види нормативно-правових актів та розпорядчих документів. Правові колізії та способи їх врегулювання. Учасники освітнього процесу.

Основні поняття теми: освітнє законодавство, рамковий та спеціальні закони, правова колізія, нормативно-правові акти, розпорядчі документи, закон, указ, постанова, наказ, розпорядження, учасники освітнього процесу, стаття 52 Закону України “Про освіту”

Тема 1.2. Види відповідальності за порушення прав у сфері освіти. Інститут освітнього омбудсмена

Лекція (0,5 год.)

Види відповідальності: дисциплінарна, адміністративна, цивільно-правова, кримінальна. Інститут освітнього омбудсмена. Повноваження освітнього омбудсмена.

Основні поняття теми: порушення прав, санкція, Кодекс України про адміністративні правопорушення, освітній омбудсмен.

Тема 1.3. Дії керівника закладу освіти для дотримання прав учасників освітнього процесу. Порядок подання звернень та реагування на них

Лекція (1 год.)

Повноваження (права і обов’язки) керівника закладу освіти. Повноваження та дії керівника для припинення порушень і відновленні прав. Порядок подання та розгляду звернень (скарг, заяв, пропозицій тощо).

Основні поняття теми: повноваження керівника, стаття 26 Закону України “Про освіту”, запобігання і протидія булінгу, звернення, скарга, пропозиція, відокремлення фактів від думок та оцінок, Закон України “Про звернення громадян”.

Змістовий модуль 2.

ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Тема 2.1. Право на життя і здоров’я

Лекція (1 год.). Фізичні та психологічні компоненти безпечного освітнього середовища. Санітарний регламент закладів загальної середньої освіти: санітарно-гігієнічні норми влаштування території, гігієнічні вимоги до будівель та приміщень. Інструменти для дослідження та оцінки безпечності освітнього середовища.

Основні поняття теми: безпечне освітнє середовище; санітарний регламент закладів загальної середньої освіти; Порядок інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти

Тема 2.2. Право на недискримінаційний підхід щодо здобуття освіти.

Лекція (0,5 год.). Здобувачі освіти з особливими освітніми потребами. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти.

Основні поняття теми: інклюзія, особливі освітні потреби, інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ); висновок ІРЦ; асистент вчителя, асистент дитини; наказ МОН № 957 від 05.09.2021 про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти

Тема 2.3. Право на захист від булінгу

Лекція (0,5 год.) Запобігання та протидія булінгу. Визначення булінгу (цькування). Нормативно-правові акти щодо запобігання та протидії булінгу. Порядок дій керівника закладу освіти у разі виявлення фактів, що можуть свідчити про булінг.

Основні поняття теми: булінг (цькування), булер, постраждалий від булінгу, свідок булінгу, стаття 173-4 Кодексу України “Про адміністративні порушення”, наказ МОН №1646 від 28.12.2018

Змістовий модуль 3.

ПРАВА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Тема 3.1. Умови та оплата праці педагогічних працівників. Доплати і надбавки

Лекція (0,5 год.). Розподіл навантаження педагогічним працівникам. Незаконний примус до відпусток «без збереження оплати». Право на дистанційну роботу.

Основні поняття теми: ст. 60-2 Кодексу законів про працю України, Закон України «Про відпустки», графік відпусток

Тема 3.2. Право на академічну автономію. Право на вільний вибір освітніх програм, форм підвищення кваліфікації та перепідготовки. Академічна доброчесність

Лекція (0,5 год.). Академічна автономія. Право на вільний вибір форм педагогічної діяльності. Права щодо вибору форм підвищення кваліфікації. Захист прав інтелектуальної власності. Академічна доброчесність.

Основні поняття теми: права педагогічних працівників, ст.ст. 42, 54 Закону України «Про освіту», постанова КМУ №800 від 21.08.2019 р.; Закон України «Про авторське право і суміжні права».

Тема 3.3. Право на справедливе та об’єктивне оцінювання професійної діяльності. Атестація і сертифікація.

Лекція (1 год.). Оцінювання професійної діяльності педагога. Критерії та індикатори оцінювання.

Основні поняття теми: критерії та індикатори оцінювання; порядок оцінювання; Типове Положення про атестацію педагогічних працівників

Змістовий модуль 4.

ПРАВА БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Тема 4.1. Права батьків щодо зарахування, переведення, відрахування учнів

Лекція (0,5 год.).

Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів закладів загальної середньої освіти. Дії закладу освіти у випадку невідвідування дитиною школи.

Основні поняття теми: наказ МОН №367 від 16.04.2018, порядок зарахування, відрахування та переведення учнів, постанова КМУ № 684 від 13.09.2017, порядок ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів,

Тема 4.2. Права батьків на отримання інформації про діяльність закладу освіти

Лекція (1 год.).

Публічна комунікація закладу освіти із батьками здобувачів освіти. Наповнення сайту закладу освіти. Стаття 30 Закону України “Про освіту”. Кризова комунікація. Відкритість закладу освіти як фундамент до побудови довіри.

Основні поняття теми: публічна комунікація, кризова комунікація, відкритість закладу освіти, ст. 30 Закону України “Про освіту”

Тема 4.3. Колізії освітнього та сімейного права. Дії закладу освіти в умовах конфлікту між батьками здобувача освіти

Лекція (0,5 год.). Колізія між Сімейним Кодексом та повноваженнями керівника закладу освіти. Дитина як інструмент для задоволення власних інтересів конфлікуючих батьків.

Основні поняття теми: Сімейний Кодекс України; порядок дій керівника закладу освіти у випадку конфлікту батьків до судового рішення; довідка про навчання дитини для батьків

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кільк. од.	Макс. кільк. балів	Кільк. од.	Макс. кільк. балів	Кільк. од.	Макс. кільк. балів	Кільк. од.	Макс. кільк. балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	0,5	0,5	1,5	1,5	1	1
Відвідування практичних занять	1	1	1	1,5	1,5	0,5	0,5	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	0,5	5	1,5	15	1	10
Робота на практичному занятті	10	1	10	1,5	15	0,5	5	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом			58		58		58		58
Максимальна кількість балів: 232									
Розрахунок коефіцієнта: $232:100=2,32$									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Самостійна робота з кредиту передбачає виконання двох контрольних робіт, що включені в навантаження викладача. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи – 5 балів.

Теми курсу	Завдання для самостійної роботи	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО ПРАВА	Контрольна робота №1. Підготуйте проєкт наказу щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану	5
	Контрольна робота №2.	5

Змістовий модуль 2. ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	Контрольна робота № 3. Підготуйте проєкт наказу про проведення службового розслідування у зв'язку із надходженням заяви від батьків щодо фактів, які можуть свідчити про булінг.	5
	Контрольна робота № 4. Підготуйте проєкт наказу про затвердження Правил поведінки у закладі освіти та власне проєкт цих Правил.	5
Змістовий модуль 3. ПРАВА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	Контрольна робота № 5. Підготуйте наказ про атестацію педагогічного працівника, який надав підтвердження про успішне проходження сертифікації.	5
	Контрольна робота № 6. Підготуйте наказ про преміювання педагогічних працівників закладу освіти.	5
Змістовий модуль 4		
Змістовий модуль 4. ПРАВА БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	Контрольна робота № 7. Складіть характеристику на здобувача освіти у відповідь на заяву, з якою до Вас звернувся один з батьків.	5
	Контрольна робота № 8. Підготуйте подання до Національної поліції України та Служби у справах дітей щодо невідвідування дитиною закладу освіти протягом 10 днів поспіль з посиланням на відповідні норми чинного законодавства.	5
Разом:		40

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Кількість балів	Оцінка
5	обґрунтована актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності, під час аналізу зроблені самостійні висновки; тема розкрита повністю
4	визначено завдання щодо запропонованої теми, але не достатньо обґрунтовано її актуальність, зроблений короткий аналіз різних точок зору на проблему, сформульовані висновки, тема розкрита достатньо повно
3	не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі. Наявні певні неточності у викладенні матеріалу
2	є неточності у викладі матеріалу, відсутні логічна послідовність у судженнях, є недоліки в оформленні
1	тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті роботи

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться наприкінці вивчення кожного змістового модуля за допомогою тестування в електронному навчальному курсі. Тест складається з 25 питань. Оцінка розраховується відповідно до кількості правильних відповідей на питання тесту.

Максимальна оцінка за якісно виконану роботу – 25 балів.

Критерії оцінювання:

Відсоток правильних відповідей	Оцінка
--------------------------------	--------

100%	Відмінно
90%	Дуже добре
80%	Добре
70%	Задовільно
60%	Достатньо
59% і менше	Незадовільно

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Залік – це вид підсумкового контролю, при якому засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного та рубіжного модульного контролю.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності студента на заліковому заході.

Критерії та показники оцінювання результатів семестрового контролю наведені в таблиці.

6.5.. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно / A	100 – 90
Дуже добре / B	82 – 89
Добре / C	75 – 81
Задовільно / D	69 – 74
Достатньо / E	60 – 68
Незадовільно / FX, F	0 – 59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВОВІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ»

Разом: 120 год., лекції – 8 год., семінарські – 4 год., практичні заняття – 4 год.,
самостійна робота – 96 год., модульний контроль – 8 год.

Назва модуля	Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ОСВІТНЬОГО ПРАВА	Змістовий модуль 2. ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	Змістовий модуль 3. ПРАВА ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	Змістовий модуль 4. ПРАВА БАТЬКІВ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
Кількість балів за модуль	58 балів	58 балів	58 балів	58 балів
Лекції	Тема 1.1. Освітнє законодавство України. Учасники освітнього процесу Тема 1.2. Види відповідальності за порушення прав у сфері освіти. Інститут освітнього омбудсмена Тема 1.3. Дії керівника закладу освіти для дотримання прав учасників освітнього процесу. Порядок подання звернень та реагування на них	Тема 2.1. Право на життя і здоров'я Тема 2.2. Право на недискримінаційний підхід щодо здобуття освіти Тема 2.3. Право на захист від булінгу	Тема 3.1. Умови та оплата праці педагогічних працівників. Доплати і надбавки Тема 3.2. Право на академічну автономію. Право на вільний вибір освітніх програм, форм підвищення кваліфікації та перепідготовки. Академічна доброчесність Тема 3.3. Право на справедливе та об'єктивне оцінювання професійної діяльності. Атестація і сертифікація.	Тема 4.1. Права батьків щодо зарахування, переведення, відрахування учнів Тема 4.2. Права батьків на отримання інформації про діяльність закладу освіти Тема 4.3. Колізії освітнього та сімейного права. Дії закладу освіти в умовах конфлікту між батьками здобувача освіти
Теми семінарських (практичних) занять				
Самостійна робота	24 год.	24 год.	24 год.	24 год.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1	Модульна контрольна робота 2	Модульна контрольна робота 3	Модульна контрольна робота 4
Підсумковий контроль	ПМК у формі заліку			

8. ДЖЕРЕЛА

8.1. Нормативно-правові акти

1. Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на покращення соціального захисту окремих категорій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти у 2020 році: постанова Кабінету Міністрів України від 3.03.2020 р. № 179. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2020-%D0%BF>)
2. Деякі питання оплати праці медичних працівників закладів освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2021 р. № 67. (<https://www.kmu.gov.ua/npas/deyaki-pitannya-oplati-praci-medichnih-pracivnikov-zakladiv-osviti-s30221>)
3. Деякі питання оплати праці медичних та інших працівників закладів охорони здоров'я: постанова Кабінету Міністрів України від 19.06.2020 р. № 610 // Урядовий кур'єр — № 136 від 17.07.2020 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/610-2020-%D0%BF>)
4. Деякі питання освітнього омбудсмена: Постанова Кабінету Міністрів України від 6.06.2018 р. № 491. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/491-2018-%D0%BF>)
5. Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти: наказ МОН України від 28.12.2019 р. № 1646. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20>)
6. ДСТУ ISO 9001:2015. (ISO 9001:2015, IDT). Системи управління якістю. Вимоги. — Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. — 22 с. (<http://puet.edu.ua/sites/default/files/dstu-iso-9001-2015.pdf>)
7. Інструкція про порядок обчислення заробітної плати працівників освіти: наказ Міністерства освіти України // № 102. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0056-93>)
8. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>)
9. Конвенція про права дитини. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021)
10. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1996. — № 30. — с. 141. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>)
11. Положення про Службу освітнього омбудсмена, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 28.08.19 р. № 1159. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-sluzhbu-osvitnogo-ombudsmena>)
12. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників // Постанова КМУ від 31/12/2019 № 800. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-%D0%BF>)
13. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018 р., № 2657-VIII // Відомості Верховної Ради, 2019 р., № 5, ст. 33. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19>)
14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 р., № 540-IX // Відомості Верховної Ради, 2020 р., № 18, стаття 123. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>)
15. Про внесення змін до Порядку та умов надання освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам: постанова Кабінету Міністрів України від 19.02.2020 р. № 137. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137-2020-%D0%BF>)

16. Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами: постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 р. № 209.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/209-2021-%D0%BF>)
17. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ: наказ Міністерства освіти і науки України № 557 від 26.09.2005 р.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1130-05>)
18. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: постанова Кабінету Міністрів України № 1236. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF>)
19. Про деякі питання організації дистанційного навчання: наказ МОН №1115 від 08.09.2020 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/deyaki-pitannya-organizaciyi-distancijnogo-navchannya-zareyestrovano-v-ministerstvi-yusticiyi-ukrayini-94735224-vid-28-veresnya-2020-roku>)
20. Про дошкільну освіту: Закон України від 11.07.2001 р. № 2628-III // Відомості Верховної Ради, 2001, № 49, ст.259. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>)
21. Про забезпечення санітарно-епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р., № 4004-XI // Відомості Верховної Ради, 1994 р., № 27, стаття 218.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>)
22. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики: постанова Кабінету Міністрів України від 3.11.2010 р. № 996.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>)
23. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 р., № 2704-VIII // Відомості Верховної Ради, 2019 р., № 21, ст. 81.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>)
24. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні: Закон України від 30.05.2014 р., № 1263-VII // Відомості Верховної Ради, 2013 р., № 32, ст. 412.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>)
25. Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти: наказ МОН від 13.04.2011 р. № 329.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0566-11>)
26. Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти: наказ МОН від 30.11.2020 р. № 1480. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-metodichnih-rekomendacij-z-pitan-formuvannya-vnutrishnoyi-sistemi-zabezpechennya-yakosti-osviti-u-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti>)
27. Про затвердження переліку професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим профілактичним медичним оглядам, порядку проведення цих оглядів та видачі особистих медичних книжок: постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2001 р. № 559 // Урядовий кур'єр офіційне видання від 06.06.2001 р. — № 98.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-2001-%D0%BF>)
28. Про затвердження Положення про піклувальну раду загальноосвітнього навчального закладу: наказ Міністерства освіти і науки України № 45 від 05.02.2001 р., втратив чинність на підставі Наказу Міністерства освіти і науки № 739 від 28.05.2019 р.
(<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0146-01>)

29. Про затвердження Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах: Наказ Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 року № 616 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-01> (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1093-01>)
30. Про затвердження Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів: постанова КМУ від 13.09.2017 р. № 684. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/684-2017-%D0%BF>)
31. Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти: наказ МОН від 16.04.2018 р. № 367. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0564-18>)
32. Про затвердження Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2021 р. № 31 // Урядовий кур'єр від 21.01.2021 р. — № 13. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31-2021-%D0%BF>)
33. Про затвердження Порядку здійснення медичного обслуговування учнів закладів загальної середньої освіти. Постанова КМУ від 20 січня 2021 р. № 31 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/31-2021-%D0%BF#Text>)
34. Про затвердження Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах дошкільної освіти: постанова КМУ від 10.04.2019 р. № 530. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF>)
35. Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти: наказ МОН від 09.01.2019 р. № 17. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19>)
36. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій: наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. № 246 // Офіційний вісник України від 06.08.2007 р. — 2007 р., № 55, стор. 138, стаття 2241, код акта 40562/2007. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07>)
37. Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами: постанова Кабінету Міністрів від 14.02.2017 р. № 88 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF>)
38. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: наказ МВС України // Офіційний вісник України від 10.04.2015 р. — 2015 р., № 26, стор. 91, стаття 767, код акта 76237/2015.. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15>)
39. Про затвердження примірного переліку засобів навчання та обладнання навчального і загального призначення для навчальних кабінетів початкової школи: Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.02.2018 року № 137 (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-pereliku-zasobiv-navchannya-ta-obladnannya-navchalnogo-i-zagalnogo-priznachennya-dlya-navchalnih-kabinetiv-pochatkovoyi-shkoli>)
40. Про затвердження Примірного положення про батьківські комітети (ради) загальноосвітнього навчального закладу: наказ Міністерства освіти і науки України від 02.06.2004 р. № 440, втратив чинність на підставі Наказу Міністерства освіти і науки № 1649 від 21.12.2017 р. (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0440290-04>)

41. Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): постанова Головного державного санітарного лікаря України від 22.08.2020 р. № 50. (<http://surl.li/eziv>)
42. Про затвердження Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів: наказ МОЗ України від 24.03.2016 р. № 234 // Офіційний вісник України. — 2016. — № 38, стор. 50, стаття 1464, код акта 81866/2016. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16>)
43. Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти: наказ МОЗ України від 25.09.2020 р. № 2205 // Офіційний вісник України від 27.11.2020 р. — 2020 р., № 93, стор. 299, стаття 3024, код акта 101720/2020.. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20>)
44. Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти: наказ МОН 23.04.2018 р. № 414 // Офіційний вісник України від 05.06.2018 р. — 2018 р., № 43, стор. 504, стаття 1533, код акта 90347/2018. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18>)
45. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1.07.1993 р., № 3356-XII // Відомості Верховної Ради, 1993 р., № 36, стаття 361. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12>)
46. Про навчальне навантаження вчителів в Україні та країнах Європи: дослідження. (<https://cedos.org.ua/researches/navchalne-navantazhennia-vchyteliv-v-ukraini-ta-krainakh-evropy/>)
47. Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки: постанова Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 822. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/822-2019-%D0%BF>)
48. Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19: наказ МОН № 406 від 16.03.2020 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizacijni-zahodi-dlya-zapobigannya-poshirennyu-koronavirusu-s-ovid-19>)
49. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради, 2017 р., № 38–39, ст. 380. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>)
50. Про особливості оплати праці педагогічних та інших працівників закладів освіти в умовах карантину: Управління соціально-економічного захисту ЦК Профспілки. (<https://pon.org.ua/novyny/7731-osoblivost-oplati-prac-pedagogichnih-ta-nshih-pracvnikv-zakladv-osvti-v-umovah-karantinu.html>)
51. Про підвищення оплати праці працівників установ, закладів та організацій бюджетної сфери: постанова Кабінету Міністрів України 26.08.2020 р. № 750. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2020-%D0%BF>)
52. Про підвищення посадових окладів науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 23.01.2019 р. № 36. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/36-2019-%D0%BF>)
53. Про підтримку та фінансування закладів позашкільної освіти в умовах децентралізації: лист Міністерства освіти і науки України від 20.09.2018 р. № 1/9-568. (https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2018/01/1_9-568.pdf)
54. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX // Відомості Верховної Ради, 2020 р., № 31, ст. 226. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20>)
55. Про позашкільну освіту: Закон України від 22.06.2000 р. № 1841-III // Відомості Верховної Ради, 2000 р., № 46, ст. 393. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>)

56. Про призначення Горбачова С. І. освітнім омбудсменом: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 р. № 629-р (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/629-2019-%D1%80>)
57. Про професійну (професійно-технічну) освіту: Закон України від 10.02.1998 р. № 103/98-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 32, ст. 215. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>)
58. Про умови та оплату праці працівників закладів освіти і науки в умовах карантину: лист МОН від № 02–5/202 від 17.03.2020 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-umovi-ta-oplatu-praci-pracivnikiv-zakladiv-osviti-i-nauki-v-umovah-karantinu>)
59. Про фахову передвищу освіту: Закон України від 6.06.2019 р. № 2745-VIII // Відомості Верховної Ради, 2019 р., № 30, ст. 119. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>)
60. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини третьої статті 53 Конституції України «держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах» (справа про доступність і безоплатність освіти) // № 5-рп/2004. — 4. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-04>)
61. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, затверджено наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 р. № 234. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16>)
62. Санітарний регламент для закладів загальної середньої освіти (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1111-20?fbclid=IwAR26pamtzi0LOA5n0-flBbg7KO1C1enULiWFF8H35XD5VEtLIyc89_KeGXU)
63. Типове положення про атестацію педагогічних працівників, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України № 930. (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>)
64. Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 року № 414 [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18> (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18>)
65. Типовий перелік спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних та спеціальних класах закладів загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 23.04.2018 № 414 (<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0582-18>)
66. Щодо підвищення кваліфікації та атестації педагогічних працівників: лист МОН від 4.11.2019 р. № 1/9-683. (<https://drive.google.com/file/d/1BHyGWoxCSedn11CWDbwNrKQA0p3BCEaA/view>)

8.2. Рекомендації, роз'яснення

67. Автономія як шлях до ефективного менеджменту школи. Методичні рекомендації. / Сеїтосманов А., Фасоля О., Мархлевські В. — К., 2019. — 47 с. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2020/07/13/2020-07-13-avtonomy.pdf>)
68. Батьки мають законне право відвідувати заклади освіти під час пандемії. – Сторінка освітнього омбудсмена

(<https://www.facebook.com/Education.Ombudsman.Sergii.Gorbachov/photos/a.216323848940421/919814945257971/>)

69. Безплатні можливості для організації дистанційного навчання: G Suite for Education та домен // Сайт освітнього омбудсмена. — 10.11.2020 р. (<https://eo.gov.ua/bezplatni-mozhlyvosti-dlia-orhanizatsii-dystantsiynoho-navchannia-g-suite-for-education-ta-domen/>)
70. Вільний вибір підручників — складова академічної свободи вчителя. Сайт освітнього омбудсмена. — 24.02.2020 р. (<https://eo.gov.ua/vil-nyy-vybir-pidruchnykv-skladova-akademichnoi-svobody-vchytelia/>)
71. Вчителі можуть самі вирішувати, як робити плани. Стандарти неприпустимі // Медіа освіторія. — 13.08.2020 р. (<https://osvitoria.media/news/vchyteli-mozhut-sami-vyrishuvaty-yak-robyty-plany-standarty-neprypustymi-mon/>)
72. Державна служба якості освіти України. Інституційний аудит у запитаннях і відповідях / Державна служба якості освіти України. (<https://www.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/instytutsiinyi-audyt/713-instytutsiinyi-audyt-u-zapytanniakh-i-vidpovidiakh>)
73. Інклюзивне навчання: веб-портал Міністерства освіти і науки України. (<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>)
74. Корисні посилання щодо теми антибулінгу на сайті МОН (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/protidiya-bulingu/korisni-posilannya-shodo-temi-antibulingu>)
75. Критерії формування спроможної освітньої мережі в ОТГ / [І. Білик, С. Дятленко, І. Когут та ін.] // Методично-інформаційний посібник. (<https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/461/1.pdf>)
76. Медичні працівники в закладах освіти: спецдоплата за постановою № 610 не передбачена // Бухгалтерія: бюджет. — 2020. (<https://ibuhgalter.net/articles/613>)
77. Міністерство фінансів України: «У місцевих бюджетах знаходиться 5,3 млрд грн залишків освітньої субвенції, які мають бути спрямовані на підвищення якості освіти, — Роман Єрмоличев» (https://www.mof.gov.ua/uk/news/u_mistsevikh_biudzhetakh_znakhoditsia_53_mlrd_grn_zalishkiv_osvitnoi_subventsii_iaki_maiut_buti_spryamovani_na_pidvishchennia_iakosti_osviti_-_roman_iermolichev-2668)
78. Органи, що розглядають індивідуальні трудові спори // Сайт Міністерства юстиції. (https://minjust.gov.ua/m/str_30207)
79. Освіта осіб з особливими потребами. Нормативна база на сайті Інституту модернізації змісту освіти (<https://imzo.gov.ua/osvita/zagalno-serednya-osvita/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami-normativna-baza/>)
80. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників: нові вимоги і можливості: аналітична стаття // Портал Prometheus. (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:Prometheus+PPK101+2020_T1/about)
81. Примус до проходження медичного огляду за рахунок працівників закладів освіти - незаконний. - Служба освітнього омбудсмена. - 2021 (<https://info.eo.gov.ua/pedagogam/medichn-oglyadi/primus-do-prokhodzhennya-medichnogo-oglyadu-za-rakhunok-pratsvnikv-zakladv-osvti---nezakonniy/>)
82. Протидія булінгу та насильству. Матеріали на сайті освітнього омбудсмена. (<https://eo.gov.ua/protydiia-bulinh-ta-nasyl-stvu/>)

83. Результати опитування батьків «Навчання дітей під час карантину». — Сайт освітнього омбудсмена. — 17.04.2020 р. (<https://eo.gov.ua/rezul-taty-opytuvannia-bat-kiv-navchannia-ditey-pid-chas-karantynu/2020/04/17/>)
84. Результати опитування щодо дистанційного навчання в закладах загальної середньої освіти, проведеного Державною службою якості освіти України: аналітична довідка. (<http://www.sqe.gov.ua/index.php/uk-ua/hovyny/1217-rezultaty-opytuvannia-shchodo-dystantsiinohonavchannia-v-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity>)
85. Рекомендації з питань організації освітнього процесу у закладах позашкільної освіти у 2020-2021 навчальному році: лист Міністерства освіти і науки України від 28.08.2020 р. № 6/1054. (<https://don.kyivcity.gov.ua/files/2020/9/3/21.pdf>)
86. Реформа освіти та науки // Урядовий портал. (<https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-osviti>)
87. Роз'яснення щодо застосування наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1646: лист МОН від 13.04.2020 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/rozyasnennya-shodo-zastosuvannya-nakazu-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini-vid-28122019-1646>)
88. Розгортання та використання середовища G Suite в діяльності освітньої установи. (<https://sites.google.com/view/12-25082020>)
89. Рябуха А. Булінг у закладах загальної середньої освіти: Що знаємо, як діємо? Що замовчуємо? // Онлайн-форум «Якісна освіта — безпечне освітнє середовище». (<https://youtu.be/DfobYwgaMvI?t=1441>)
90. Сергій Горбачов: політична агітація у школах заборонена! — 2020. (<https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/sergiy-gorbachov-politichna-agitaciya-u-shkolah-zaboronena>)
91. Субраян Б. Перш за все — діти, потім — учні: 8 правил для закладів освіти в період пандемії / Боббі Субраян. — 2020. (<https://osvitoria.media/experience/persh-za-vse-dity-potim-uchni-8-pravyl-dlya-zakladiv-osvity-v-period-pandemiyi/>)
92. Успішна сертифікація зараховується як проходження атестації педагогом — роз'яснення МОН України. (<https://mon.gov.ua/ua/news/uspishna-sertifikaciya-zarahovuyetsya-yak-prohodzhennya-atestaciyi-pedagogom-rozyasnennya-mon>)
93. Що мають знати батьки про процедуру зарахування в перший клас // Сайт освітнього омбудсмена. — 03.03.2021 р. (<https://eo.gov.ua/vse-shcho-potribno-znaty-batkam-pro-protseduru-zarakhuvannia-v-pershyy-klas/>)
94. Що робити працівнику, коли йому не виплачують заробітну плату: стаття Української Гельсінської спілки з прав людини. (<https://helsinki.org.ua/advice/scho-robyty-pratsivnyku-koly-jomu-ne-vyplachuyut-zarobitnu-platu/>)
95. Щодо встановлення доплати педагогічним працівникам за роботу в інклюзивному класі: лист МОН від 14.03.2019 р. № 1/11-2635. (<http://www.zarplata.co.ua/?p=9257>)
96. Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році: лист МОН України № 1/9-430 від 11.08.20 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-metodichnih-rekomendacij-pro-vikladannya-navchalnih-predmetiv-u-zakladakh-zagalnoyi-serednoyi-osviti-u-20202021-navchalnomu-roci>)
97. Щодо недопущення політичної агітації у закладах освіти: лист Міністерства освіти і науки України від 14.09.2020 р. № 1/9-525/. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-nedopushennya-politichnoyi-agitaciyi-u-zakladakh-osviti>)

98. Щодо оплати праці працівників закладів освіти під час призупинення навчання через карантин: лист МОН №1/9-161 від 13.03.2020 р. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/13.03.2020/1_9-161.pdf)
99. Щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році: лист МОН України від 31.08.2020 р. № 1/9-495. (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-495729-20>)
100. Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину: лист МОН №1/9-173 від 23.03.2020 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-osvitnogo-procesu-v-zakladah-zagalnoyi-serednoyi-osviti-pid-chas-karantinu>)
101. Щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів освіти із застосуванням дистанційних технологій: лист МОН від 14.05.2020 р. № 1/9-249. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-organizaciyi-potochnogo-semestrovogo-kontrolyu-ta-atestaciyi-zdobuvachiv-osviti-iz-zastosuvannyam-distancijnih-tehnologij>)
102. Щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти: лист МОН від 4.03.2020 р. № 1/9-141. (http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/71473/)
103. Щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти: лист МОН № 1/9-141 від 04.03.20 р. (<https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>)
104. Як надати першу допомогу: загальні правила. - Міністерство охорони здоров'я. - 2018 (<http://moz.gov.ua/article/health/jak-nadati-pershu-dopomogu-zagalni-pravila>)
105. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися?. - Нова українська школа. - 2018 (<http://nus.org.ua/articles/yak-stvoryty-shkilnyj-prostir-shho-motyvuvatyme-uchniv-navchatysya/>)
106. Як фінансова автономія закладів освіти впливає на якість освіти та збір коштів із батьків – Освітній омбудсмен. 2021 (<https://eo.gov.ua/yak-finansova-avtonomiia-zakladiv-osvity-vplyvaie-na-iakest-osvity-ta-zbir-koshtiv-iz-batkiv/2021/12/20/>)

8.3. Аналітика, дослідження

107. Автономія закладів освіти та її вплив на якість управління освітою столиці: звіт за результатами аналітичного дослідження / К. Линьов, С. Редько. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2021. 44 с. (<https://drive.google.com/file/d/1HnImzR4aa84vWMPd06meHWM977oXbY-D/view?fbclid=IwAR1ZAWrV8EItPnTNBQ3X3j3iATfzbl-99dnvFDRiEkU25VxoSe78YRxM4WQ>)
108. Аналіз нормативних документів, які регламентують використання комп'ютерного обладнання та гаджетів у закладах освіти — 2020. (<https://eo.gov.ua/analiz-normatyvnykh-dokumentiv-iaki-rehlementuiut-vykorystannia-komp-iuternoho-obladnannia-ta-hadzhativ-u-zakladakh-osvity/>)
109. Аналітична записка «Академічна доброчесність: аналітичний звіт та рекомендації». І. Єгорченко, М. Серебряков (<https://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/Analychna-zapyska-akademichna-dobrochesnist.pdf>)
110. Булінг та кібербулінг у підлітковому середовищі: Статистичні дані щодо булінгу серед підлітків України. (<https://www.unicef.org/ukraine/bullying-cyberbylling-teens-Ukraine>)
111. Відомості про матеріальну базу та використання сучасних інформаційних технологій в денних закладах загальної середньої освіти Міністерства освіти і науки, інших міністерств і відомств та приватних закладах (2019/2020 н. р. та 2020/2021 н. р.) —

- Інформаційний бюлетень. — Київ. — 2021. (https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2021/02/D-4_Materialno-Tekhnichna-baza.pdf)
112. Відомості про мови навчання та вивчення мови як предмета в закладах загальної середньої освіти Міністерства освіти і науки України, інших міністерств і відомств і приватних закладах (без спеціальних шкіл / шкіл-інтернатів) (2019/2020 та 2020/2021 н. р.). — Київ, Державна наукова установа «Інститут освітньої аналітики», 2021. — 200 с. (https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12/4_D-7-8-ZVEDENA-m_stoselo.pdf)
113. Глобальні цілі сталого розвитку ООН. Україна 2015–2030. (<https://ukraine.un.org/uk/sdgs>)
114. Державна казначейська служба України: Звіт про виконання Зведеного бюджету України (<https://www.treasury.gov.ua/storage/app/uploads/public/600/ede/62a/600ede62a07ef497578309.xlsx>)
115. Державний веб-портал бюджету для громадян (<https://openbudget.gov.ua/?month=12&year=2020&budgetType=CONSOLIDATED>)
116. Дослідження якості інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами, проведене на замовлення Державної служби якості освіти України в рамках ініціативи «Система забезпечення якості освіти», в рамках проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe). Грудень 2020 — січень 2021 рр. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2021/04/02/Doslidzhennya_yakosti_inklyuzyvnoyi_osvity_1_02_04.pdf)
117. Друге національне дослідження шкільного середовища для ЛГБТ+ підлітків. — Cedos, 2020 (<https://cedos.org.ua/druge-nacizionalne-doslidzhennya-shkilnogo-seredovyssha-dlya-lgbt-pidlitkiv/>)
118. Звіт за результатами групових інтерв'ю (батьків/опікунів і вчителів), проведених щодо академічної доброчесності у школі. Проведено Аналітичним центром CEDOS. (<https://saiup.org.ua/resursy/rezultaty-grupovyh-interv-yu-dlya-batkiv-opikuniv-ta-vchyteliv/>)
119. Здоров'я та освіта: Як пандемія COVID-19 вплинула на доступ до публічних послуг в Україні. Аналітичний огляд. — 2021. (<https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2021/03/Analitichnyy-oglyad.pdf>)
120. Інформаційно-аналітичний збірник МОН «Освіта в Україні: виклики та перспективи» — 2020. 2020. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf)
121. Марущенко О. «Прихований навчальний план» сучасної школи: методологія та структурування предмету дослідження // Гендер-PRO: Збірн. наук. праць за матеріалами наук.-практ. конф. студентства й наукової молоді. — Харків, 2013. — Вип. 1. — С. 57–64. (https://genderindetail.org.ua/netcat_files/58/66/Maruschenko_Prihovaniy_navch.plan_such.s hkoli_metodolog.pdf)
122. Міністерство освіти і науки України. Інформація щодо оплати праці працівників галузі освіти у 2021 році. (<https://mon.gov.ua/ua/news/informaciya-shodo-oplati-praci-pracivnikov-galuzi-osviti-u-2021-roci>)
123. Моніторинг впровадження рекомендацій ОЕСР щодо доброчесності в системі освіти України / [О. Заплотинська, І. Войцеховська, Н. Лещик та ін.] // Міжнародний фонд «Відродження». — 2019. (https://www.skeptic.in.ua/oecd-integrity-monitoring/?fbclid=IwAR2OmdvIqrNFba1dCwxKgze_OQAsLNVDQ92JpzIGk5n3ar6guWZwJNZXBIY)

124. Навчання дітей під час карантину. — Результати опитування батьків // Освітній омбудсмен. (<https://eo.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Rezultaty-opytuvannia-22Navchannia-ditey-pid-chas-karantynu22.pdf>)
125. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні // Національна академія педагогічних наук України. — 2016. (<https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitychni-materialy/7-natsionalna-dopovid-pro-stand-i-rozvitok-osviti-v-ukraini.pdf>)
126. Національний звіт за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA-2018. — 2019. (https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2019/12/PISA_2018_Report_UKR.pdf)
127. Нова українська школа = більш якісна освіта: результати моніторингового дослідження МОН. (<https://eo.gov.ua/nova-ukrayinska-shkola-bilsh-yakisna-osvita-rezultaty-monitorynhovoho-doslidzhennya-mon/>)
128. Новий Санітарний регламент для шкіл: що змінилося? // Сайт освітнього омбудсмена. — 15.12.2020 р. (<https://eo.gov.ua/novyy-sanitarnyy-rehlement-dlia-shkil-shcho-zminylosia/>)
129. Огляди ОЕСР на тему доброчесності в освіті: Україна 2017 / Переклад з англ. — Інститут розвитку освіти. — К. : Таксон, 2017. — 184 с. ([http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_\(1\).pdf](http://iro.org.ua/uploads/OECDrev_ua_K+P293_out2_(1).pdf))
130. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. (<https://www.irf.ua/wp-content/uploads/2020/09/organizacziya-osvitnogo-proczesu-v-shkolah-ukrayiny-v-umovah-karantynu-2020.pdf>)
131. Освіта в Україні: виклики та перспективи: інформаційно-аналітичний збірник МОН — 2020, 292 с. (https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/serpneva-konferencia/2020/metod-zbirka-osvita-ta-covid-2020.pdf)
132. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник МОН. - 2022 (https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna_serednya/serpneva-konferencia/2022/Mizhn.serp.n.ped.nauk-prakt.konferentsiya/Nauk-metod.zbirnyk-Osv.Ukrayiny.v.umovakh.voyennoho.stanu-Innovatsiyna.ta.proyektna.diyalnist.pdf)
133. Річний звіт про стан дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у 2020 році / Т. Кремінь та ін. — Київ: К. І. С., 2021. — 176 с. (https://mova-ombudsman.gov.ua/storage/app/sites/14/Report_2020/zvit-2021-web.pdf)
134. Річний звіт про стан дотримання Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» у 2020 році / Т. Кремінь та ін. — Київ: К. І. С., 2022. — 250 с. (<https://mova-ombudsman.gov.ua/storage/app/sites/14/Report%202021/richniy-zvit-upovnovazhenogo-2021.pdf>)
135. Середня заробітна плата / Мінфін. — 2021 р. (<https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/average/2020/>)
136. Скоропяс С. Презентація результатів дослідження Національної дитячої ради щодо булінгу // Онлайн-форум «Якісна освіта — безпечне освітнє середовище». (<https://youtu.be/DfobYwgaMvI?t=2030>)
137. Становище молоді в Україні: аналітичний звіт. 2019 (<https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/THE%20STATE%20OF%20YOUTH%20IN%20UKRAINE%202019%20укр%20финал.pdf>)

138. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. видання друге. Міжнародний центр академічної доброчесності. Ред. Тедді Фішман. Університет Клемсон. Переклад з англійської Проектом сприяння академічній доброчесності в Україні – SAIUP, що впроваджується Американськими Радами з міжнародної освіти: ACTR/ACCELS.- 1999 (https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch_.pdf)
139. Щорічні доповіді освітнього омбудсмена (<https://eo.gov.ua/osvitniy-ombudsmen-ukrayiny/dopovid-osvitnoho-ombudsmena-dotrymannia-prav-v-osviti-2020/>)
140. World Bank Group. 2019. Review of the Education Sector in Ukraine. Moving toward Effectiveness, Equity and Efficiency (RESUME3). (<http://documents1.worldbank.org/curated/en/884261568662566134/pdf/Review-of-the-Education-Sector-in-Ukraine-Moving-toward-Effectiveness-Equity-and-Efficiency-RESUME3.pdf>)

8.4. Публікації в медіа

141. Альона Парфенова. Дуже безкоштовна освіта. Facebook. Дата публікації 1.12.2017 р. (<https://www.facebook.com/groups/1447547535497898/permalink/1976815875904392/>)
142. Міланова Я. Освіта і релігія | Наскільки християнська етика у школі є незаконною, у чому проблема та що робити / Яна Міланова // Ліга.Life. — 2021. (<https://life.liga.net/poyasnennya/article/naskolko-hristianskaya-etika-v-shkole-yavlyaetsya-nezakonnoy-v-chem-problema-i-chto-delat>)
143. Проблеми/можливості дистанційного навчання / Зоя Звиняцьківська. — 2020. (<https://nus.org.ua/view/problemy-mozhlyvosti-dystantsijnogo-navchannya/>)
144. РукиГетьВідЗНО // Фейсбук-сторінка освітнього омбудсмена. — 12.06.2020 р. (<https://www.facebook.com/Education.Ombudsman.Sergii.Gorbachov/photos/a.216323848940421/703943993511735>)

8.5. Навчальні матеріали та курси

145. Абетка для директора. Бобровський М.В., Горбачов С.І., Заплотинська О.О., Ліннік О. О. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти. — 2-ге видання, перероб. і доп. — Київ, Державна служба якості освіти, 2021 — 350 с. (https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/Abetka_dyrektora_2021_SQE_SURGe.pdf)
146. Академічна доброчесність: онлайн-курс для вчителів старших класів. (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:AmericanCouncils+AcIn101+AcIn2019/about>)
147. Бондарчук О. І. Психологічна безпека освітнього середовища: сутність та умови створення. Спецкурс для слухачів дистанційної форми навчання в системі післядипломної освіти. — К., 2018. — 28 с. (https://lib.iitta.gov.ua/713076/1/Спецкурс_Бондарчук.pdf)
148. Дмитро Коник, Лора Хагг. Довіра громади: кризові комунікації органів місцевого самоврядування. Практичний посібник. - Проект міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС). - 2020 (<http://pledgdg.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Crisis-communications-guide.pdf>)
149. Краснова Катерина, Коберник Іванна. Ефективні комунікації для освітніх управлінців (Електронний посібник). - 2020 (<https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/12/efektyvni-komunikacii-posibnyk-final-preview-20-12.pdf>)

- 150.Краснова Катерина, Коберник Іванна. Ефективні комунікації для освітніх управлінців (онлайн-курс). - 2019 (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EDERA-SMARTOSVITA+EC101+EC101/about>)
- 151.Мудрак Лариса. 8 правил кризових комунікацій – поради для місцевого самоврядування (<https://decentralization.gov.ua/news/12353>)
- 152.Он-лайн курс “Домедична допомога” (<https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Med+1/about>)
- 153.Горбачов Сергій, Найдьонова Любов. Медіаграмотність для освітян. Онлайн-курс. - Прометеус, 2019 (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+MEDIA101+2018_T3/about)
- 154.Терно Сергій, Степанова Наталія, Горбачов Сергій. Критичне мислення для освітян. Онлайн-курс. - Прометеус, 2018 (https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:CZ+CTFT101+2017_T3/about)